

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/94/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

253/2011. (IX. 14.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. február 23-án előterjesztett **panaszát** a 2011. szeptember 14-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a S. Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. február 23-án elektronikus úton terjesztette elő beadványát – amelyet április 7-én, postai úton megküldött beadványában aláírásával megerősített – egy szembesítés és a rendőrségen tapasztalt rendőri magatartás miatt, és kérte a Testület vizsgálatát.

I.

1) A panaszos beadványában először azt adta elő, hogy egy „szembesítésre való behívás nem volt jogszerű”, azaz arra a panaszost nem idézték be, mindössze testvérét értesítették telefonon.

Ezután a panaszos rögzítette, hogy 2010. október 26-án a szülei ingatlanába betörték, ahonnan a tulajdonát képező tárgyakat és készpénzt is elvittek. Az ezen ügy kapcsán

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

megtartott szembesítésen már csak két gyanúsított volt jelen, holott öten törtek be a lakásba. Amikor a panaszos megkérdezte a nyomozótól, hogy mi ennek az indoka, a rendőr annyit felelt, hogy „ne firtassam, mert engem is lehetne firtatni”. A panaszos ehhez hozzátette, ezt fenyegetésnek vette, hiszen ő nem gyanúsított, hanem sértett az ügyben.

Megjegyezte a panaszos azt is, hogy szerinte a másik három személy, akik betörtek, rendőrök volt. Velük kapcsolatosan az ügyészségről érkezett levél tanúsága szerint, nem igazolható, hogy részt vettek a betörésben, anélkül, hogy a szemtanúkat meghallgatták volna.

2) A panaszos 2011. április 7. napján kelt panasz-kiegészítésében előadta, hogy az „ominózus fenyegetés” akkor történt, amikor a panaszos rákérdezett arra, hogy miért csak két gyanúsított van jelen, holott ötnek kellene ott lennie. A panaszos ismételten leírta, hogy a három „elfelejtett” gyanúsított szintén rendőr, akiket a betörés alkalmával eljáró rendőrök tetten is értek, mégis úgy mentek el, mintha mi sem történt volna. A panaszos utalást tett ezen személyek és a nyomozó között fennálló korábbi ismeretségre.

A panaszos a továbbiakban megismételte az eredeti panaszbeadványban előadottakat azzal a kiegészítéssel, hogy az ügyben nyomozóként eljáró személlyel 2010. október 26-án, a betörés alkalmával fogatosított helyszíneléskor találkozott először.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A helyi Rendőrkapitányság illetékes Rendőrőrs r. hadnagyának 2011. május 17-én kelt jelentése szerint a Rendőrkapitányság eljárást folytatott a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk) 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés b) pontjának 1. alpontja szerint minősülő – figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára – kisebb értékre elkövetett betöréses lopás büntettének megalapozott gyanúja, valamint a Btk. 316. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő – figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára – nagyobb értékre elkövetett betöréses lopás büntettének megalapozott gyanúja miatt.

Az eljárás során a gyanúsítottak és a tanú (a szembesítési jegyzőkönyv tanúsága szerint sértett) vallomásában mutatkozó ellentétek tisztázásának megkísérlése érdekében szükségessé vált szembesítés végrehajtása. A gyanúsítottakat és a tanút a 2011. február 23-án megtartott szembesítésre telefonon idézte a r. hadnagy. Nevezett

személyek a rendőrkapitányságon a megbeszélrt időben megjelentek. A telefonon történő idézésről feljegyzés nem készült, mivel érintett személyeket korábban is telefonon idézte a rendőr és a megbeszélrt időben mindig mindenki pontosan megjelent.

A 2011. február 23. napon megtartott szembesítésre a panaszost a r. hadnagy nem idézte, mivel őt senkivel nem kívánta szembesíteni, és nem is szembesítette, mert nem volt indokolt.

2011. február 23-án a szembesítésre idézett tanú a testvérével, azaz a panaszossal jelent meg a rendőrkapitányságon.

Először az egyik gyanúsítottat és az idézett tanút szembesítette egymással az eljáró rendőr. A szembesítés megkezdése előtt a panaszos jelezte felé, hogy jelen kíván lenni a szembesítésen, mivel ő is sértett az ügyben. A r. hadnagy megkérdezte a gyanúsítottat, hogy beleegyez-e ebbe, mire ő azt válaszolta, hogy nem zavarja, nyugodtan jelen lehet. Ezt követően a gyanúsított és az idézett tanú közt a szembesítés megtörtént. A jegyzőkönyvön a panaszos, mint tanú lett feltüntetve, mivel az eljárás során korábban már kihallgatták. A szembesítés rendben lezajlott, azon a szükséges mértékig a r. hadnagy, a gyanúsított és a tanú beszélt. A panaszos „nem szólt bele a szembesítésbe”, ő csendben hallgatott, mivel az eljáró rendőr megkérte, hogy a szembesítés során ne szólaljon meg, aminek eleget is tett, nem mondott semmit, így a r. hadnagy sem szólt hozzá semmit. A szembesítés végén a jegyzőkönyvet a szembesítésen résztvevők elolvasták, majd aláírták.

Ezt követően a másik gyanúsított és az idézett tanú szembesítése következett. A panaszos jelezte, hogy ezen a szembesítésen is részt szeretne venni. Ezen gyanúsított azonban nem járult ahhoz hozzá, ezért „normál hangnemben” a r. hadnagy megkérte, hogy hagyja el az irodát. A panaszos ennek a kérésnek eleget tett.

A szembesítés végén a panaszos jelezte, hogy ő is szeretne „szembesülni” a gyanúsítottakkal. Közölte vele a rendőr, hogy a nyomozás addigi állása nem indokolja, ezért arra nem fog sor kerülni, amit a panaszos szintén tudomásul vett.

A panaszossal való kommunikáció teljesen normál hangon zajlott, sem a panaszos, sem pedig a rendőr részéről nem hangzott el egy hangos szó sem. A r. hadnagy négy szemközt egyszer sem maradt a panaszossal, amikor beszélt vele, akkor valamely gyanúsított mindig jelen volt.

A szembesítés során mivel a panaszos a jegyzőkönyvben vallomást nem tett, mivel arra nem volt szükség, őt a panasztétel lehetőségéről nem tájékoztatta a r. hadnagy.

A fenti számú ügyben a nyomozást 2011. március 28. napján befejezte a nyomozó hatóság, a keletkezett nyomozati iratokat kisebb értékre elkövetett betöréses lopás büntettének megalapozott gyanúja miatt a két gyanúsított ellen a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 190. § (1) bekezdés b) pontja

alapján – mivel a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény – megszüntetési javaslattal, valamint nagyobb értékre elkövetett betöréses lopás büntetvény megalapozott gyanúja miatt a gyanúsítottak ellen a Be. 190. § (1) bekezdés c) pontja alapján – nem a gyanúsított követte el a bűncselekményt, illetve a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el – megszüntetési javaslattal a városi ügyészségnek megküldte a rendőrkapitányság.

A városi ügyészség 2011. április 27-én kelt határozatában a nyomozást mindkét esetben megszüntette.

2) A helyi Rendőrkapitányság illetékes Rendőrőrs őrsparancsnokának 2011. május 24-én kelt jelentése szerint az eljáró hadnagyot jelentés tételére kötelezte, amely jelentésből megállapítást nyert, hogy a panaszost semmilyen nyomozati cselekményre sem idézte a r. hadnagy 2011. február 23-án, a panaszos ott saját kérésére volt jelen, vele szemben semmilyen intézkedést nem fogantatosítottak.

3) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta a tárgyi ügyben készült, 2011. február 23-án kelt szembesítésről felvett jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos, mint tanú vett részt a szembesítésen, hozzá kérdést nem intézett a nyomozó hatóság részéről részt vevő r. hadnagy.

4) A rendőrség megküldte továbbá az illetékes ügyészség 2011. április 27. kelt nyomozás megszüntetéséről szóló határozatát. A nyomozás megszüntetésére egyrészről a Be. 190. § (1) bekezdése b) pontja, másrészről pedig a Be. 190. § (1) bekezdése c) pontja alapján került sor.

5) Ezen túlmenően a rendőrség elküldött egy 2010. október 21. napján kelt, a panaszos, mint tanú kihallgatásáról szóló jegyzőkönyvet, amelynek ismertetéséről a Testület eltekint.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján egyrészről hatáskörének hiányát állapította meg, másrészről pedig vizsgálata tárgyává tette a panaszossal szemben alkalmazott rendőri hangnemet az alábbiakra figyelemmel.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 54. § (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz való jogát.

1) A panaszos a szembesítéssel kapcsolatban megfogalmazott sérelmeivel összefüggésben – azaz, hogy a szembesítésre való idézés nem volt jogszerű, illetve, hogy őt arra nem idézték be – a Testület a következő megállapítást teszi.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, azok közül is azok, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek – a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség), – a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés), – a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás), esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti rendelkezés értelmében a Testületnek nem terjed ki hatásköre olyan kérdések vizsgálatára, amely a rendőrség azon intézkedésével vagy mulasztásával kapcsolatosak, amelyet egy büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljárva végez. Az ilyen jellegű panaszokra a Be. 195-199. §-ai biztosítják a megfelelő jogorvoslatot.

A konkrét ügyben kétség kívül megállapíthatóvá vált, hogy a panaszos a rendőrségnek olyan mulasztását, illetve intézkedését (szembesítés elrendelése, illetve elrendelés elmulasztása) sérelmezte, amelyet a rendőrség nyomozó hatóságként eljárva, a Be. rendelkezései alapján végzett. A Testület tájékoztatja a panaszost, hogy a szembesítésre (Be. 124. §) és az idézésre (Be. 67. §) szintén a Be. szabályai vonatkoznak.

A panasz ezen része vonatkozásában a fentiekre tekintettel a Testület hatáskörének hiányát állapította meg.

2) A panaszossal szemben alkalmazott hangnem és kifejezések tekintetében a Testület a következőket rögzíti.

A fenti rendelkezések figyelembevételével először azt kellett tisztázni, hogy történt-e bármilyen intézkedés a panaszossal szemben.

Az illetékes rendőrőrs parancsnokának 2011. május 24-én kelt jelentése szerint a panaszost semmilyen nyomozati cselekményre sem idézte a rendőrség, 2011. február 23-án vele szemben intézkedést nem foganatosítottak. A panaszos saját kérésére volt jelen egy szembesítésen.

Az eljáró r. hadnagy jelentéséből az is kiderült, hogy ő a 2011. február 23. napon megtartott szembesítésre a panaszost nem idézte, mivel senkivel nem kívánta szembesíteni, és nem is szembesítette, mert nem volt indokolt. A panaszos testvérével – akit valóban szembesítésre idéztek – jelent meg a rendőrségen.

A r. hadnagy jelentéséből arra lehet következtetni továbbá, hogy közte és a panaszos között zajlott kommunikáció, mivel a panaszos a r. hadnagyhoz fordult a szembesítésen való részvételre vonatkozó kérésével, valamint azzal, hogy őt is szembesítsék a gyanúsítottakkal. A r. hadnagy előadta jelentésében, hogy a panaszos az egyik gyanúsított hozzájárulására tekintettel tanúként vett részt az első szembesítésen, míg a másikon, a gyanúsított hozzájárulása hiányában, nem volt jelen.

A panaszos beadványában nem számolt be arról, hogy vele szemben történt volna bármilyen intézkedés, viszont a r. hadnagy fenyegető magatartását és kijelentését kifejezetten sérelmezte.

A rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy a panaszossal szemben rendőri intézkedés nem történt, amire tekintettel – hatáskör hiányában – szintén a panasz elutasításának lenne helye.

Ennek ellenére a Testület érdemben foglalkozott a panaszüggyel, mégpedig azért, mert a r. hadnagy nem magánszemélyként került kapcsolatba a panaszossal, hanem rendőri minőségében eljárva szolgálati beosztása során. A panaszolt szituáció tehát nem egymással egyenrangú felek (magánszemélyek) közötti viszonyban történt meg, ezért a Testület kialakult gyakorlata alapján [ld. a 66/2008. (VIII. 18.) sz., 40/2009. (III. 4.) sz. állásfoglalásokat] – mivel az közhatalmi elemet is tartalmaz –, vizsgálta, hogy a r. hadnagy követett-e el bármiféle jogsértést.

A Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapvető szintű rendelkezései [2. § (1) bekezdés, 11. § (1) bekezdés] képezték. Ezek a rendelkezések ugyan kívül esnek az Rtv. 92.§ (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

A Testületnek ezek alapján azt kellett értékelnie, hogy a panaszolt szituációban a r. hadnagy magatartása alkalmas lehetett-e a panaszos emberi méltóságának megsértésére.

A r. hadnagy jelentésében több ponton annak adott hangot, hogy közte és a panaszos között „normál hangon” folyt a kommunikáció. A r. hadnagy azt is hozzátette, hogy sem részéről, sem pedig a panaszos részéről nem hangzott el egy hangos szó sem. Az első szembesítés alkalmával a rendőr megkérte a panaszost, hogy a szembesítésen ne szólaljon meg, aminek a panaszos eleget is tett. Amikor a második szembesítésen a gyanúsított nem járult hozzá a panaszos részvételéhez, a r. hadnagy megkérte a panaszost, hogy hagyja el az irodát, aminek a panaszos szintén eleget tett. Végül pedig amikor a panaszos azzal fordult a r. hadnagyhoz, hogy őt is szembesítse a gyanúsítottakkal, a r. hadnagy azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy a nyomozás addigi állása nem indokolja, ezért nem fog arra sor kerülni, amit a panaszos szintén tudomásul vett. Hozzátette továbbá azt is a r. hadnagy, hogy ő négy szemközt egyszer sem maradt a panaszossal.

A fentiek ismeretében a Testület úgy foglalt állást, hogy az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg, mivel a rendelkezésre álló – egymásnak ellentmondó – bizonyítékok között a Testület az ellentétet nem tudta feloldani.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszügy elbírálására egyrészt – a szembesítés kapcsán – nincsen hatásköre, másrészt pedig – az eljáró rendőr által alkalmazott hangnem tekintetében – a bizonyítékok feloldhatatlanságára figyelemmel nem volt megállapítható az, hogy milyen hangnemben, bánásmódban részesítették a panaszost, így az sem, hogy sérült-e a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga. Ennek megfelelően a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint, a panasz intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetőjének történő áttételéről döntött.

Budapest, 2011. szeptember 14.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET